

Het **persoonscertificatie-** **programma** van AEA-EUROPE *)

□ Chris Whetton

De internationale vereniging AEA-Europe heeft een persoonscertificatieprogramma ontwikkeld ter bevordering van de professionele ontwikkeling van de individuele leden. Certificering is mogelijk op drie niveaus: Associate, Practitioner en Fellow. De eerste benoemingen zijn in november 2007 bekendgemaakt op de jaarlijkse conferentie van AEA-Europe. In 2008 is voor de tweede keer het certificatieproces uitgevoerd.

Het persoonscertificatieprogramma

De leden van *AEA-Europe* hebben in 2006 een programma goedgekeurd waarbij toetsdeskundigen hun professionele kennis, vaardigheden en competenties kunnen laten vaststellen en erkennen op drie niveaus: *Associate, Practitioner of Fellow* van *AEA-Europe*. *Associates* (partners) zijn nieuwkomers op het gebied van toetsing die graag meer willen leren en het programma willen gebruiken om structuur te geven aan hun professionele ontwikkeling. *Practitioners* (beroepsbeoefenaars) zijn mensen met enige ervaring die werken op het gebied van toetsing. Zij beschikken over voldoende kennis en vaardigheden om daarmee in hun werkring onafhankelijk te kunnen opereren. Van *Fellows* (onderzoekers) van *AEA-Europe* wordt verwacht dat ze met hun werk een belangrijke professionele bijdrage op het gebied van toetsing hebben geleverd.

Degenen die voor certificering in aanmerking willen komen, moeten individueel lid van *AEA-Europe* zijn of werknemer van één van de bedrijfsleden. Ze moeten verklaren dat ze bereid zijn om deel te nemen aan

Association for Educational Assessment – Europe (AEA-Europe)

AEA-Europe is in 2000 opgericht als regionale afdeling van de *International Association for Educational Assessment*. Het doel van deze in Nederland gevestigde organisatie is het bieden van een platform voor het bespreken van ontwikkelingen en het delen van kennis en professionele expertise op het gebied van toetsing in het onderwijs in Europa. Het leggen van contacten en het bevorderen van samenwerking tussen de leden - organisaties en personen die in Europa actief zijn op het terrein van toetsing - wordt gerealiseerd door jaarlijkse conferenties en publicaties. *AEA-Europe* richt zich op de toetsing in het onderwijs in de breedste zin van het woord, ook in de beroepscontext. Veel aandacht geeft *AEA-Europe* aan de verbetering van toetsingsprocessen en -producten en een juiste toepassing daarvan. Bovendien wil *AEA-Europe* bij het publiek het besef van de invloed van toetsing op leerprocessen bevorderen.

AEA-Europe telt op dit moment 100 individuele leden uit 30 landen en 40 bedrijfslidmaatschappen.

de activiteiten van AEA-Europe en haar principes en doelstellingen ondersteunen.

Aanmeldingen moeten jaarlijks vóór 1 mei naar de Professional Affairs Board van AEA-Europe worden gestuurd die de aanmeldingen beoordeelt en uiterlijk eind juni een beslissing neemt. Aanmeldingen moeten voorzien zijn van een portfolio met bewijsstukken die aantonen dat de kandidaat aan een aantal criteria voldoet. De vereiste inhoud van de portfolio's is opgenomen in figuur 1.

Hierna worden de competenties van toetsingsdeskundigen op het niveau van *Practitioner* en *Fellow* en de criteria beschreven waaraan zij moeten voldoen voor certificatie. De beschrijvingen zijn bedoeld om kandidaten te helpen bij de keuze van het niveau waarvoor ze zich willen aanmelden. Deze niveaus zijn gerelateerd aan de bredere context van het *European Qualifications Framework* (zie voor EQF: Kempers & Petel, 2006).

Associate status

Voor toelating tot het eerste niveau van *Associate* van AEA-Europe zijn er twee instroomroutes: *Assessment Associate* en *Teacher Associate*. *Assessment Associates* zullen over het algemeen hun professionele loopbaan in toetsing beginnen op universiteiten, bij examen- of toetsontwikkelbureaus of bij uitgeverij. *Teacher Associates* zijn vooral betrokken bij het onderwijs-leerproces en zullen toetsmaterialen of -technieken gebruiken bij hun onderwijs. Aanmeldingen voor de *Associate* status moeten vergezeld gaan van een persoonlijke intentieverklaring tot verdere professionele ontwikkeling op het gebied van toetsing; men wordt geacht zich te zijner tijd aan te melden voor de *Practitioner* status.

Practitioner status

Van AEA-Europe *Practitioners* wordt verwacht dat zij kunnen aantonen dat zij beschikken over de volgende kennis, vaardigheden, competenties en ervaring:

- minimaal een afgeronde hogere beroepsopleiding of universitaire opleiding ;
- een grote verscheidenheid aan relevante ervaring, kennis en vaardigheden in toetsontwikkeling, toetsadministratie of onderzoek over toetsing. Dit kan ook onderwijservaring zijn op

een passend niveau;

- de competentie om toetsmaterialen voor verschillende doeleinden te ontwikkelen en daarover te publiceren; die kan gerelateerd zijn aan toetsontwikkeling, toetsadministratie, beleid en planning of onderzoek;
- begrip van het volledige toetsconstructieproces, ontwikkeling en afname van assessments, examens, en verantwoordelijk zijn geweest voor gedeelten daarvan;
- zelfstandige werkervaring betreffende een verscheidenheid aan bekende toetsings- of onderzoeksprocedures; hierover te hebben nagedacht en er evaluaties over geschreven te hebben;
- publicaties / papers te hebben geschreven voor toetsgebruikers of te hebben deelgenomen aan presentaties op conferenties en aan reviewgroepen.

Kandidaten worden beoordeeld op basis van de bewijsstukken die aantonen dat zij een brede professionele kennis van toetsing hebben en de bredere professionele context van hun werk begrijpen. Zij moeten in staat zijn om kritisch naar hun eigen niveau te kijken en dit te evalueren. Zij worden geacht zich te zullen inzetten voor de voortdurende professionele ontwikkeling van zichzelf en waar mogelijk van anderen. Zij kunnen hun professionele prestaties en vooruitgang analyseren op basis van realistische ontwikkelingsdoelstellingen.

Het niveau dat van de *Practitioner* status wordt verwacht zal op de grens liggen van de huidige niveaus 4 en 5 in het EQF (zie figuur 2).

Fellow status

Kandidaten voor de status van *Fellow* van AEA-Europe zullen kunnen aantonen dat zij in de loop van hun carrière:

- de kennis en competenties hebben opgedaan die voor toelating als *Practitioner* zijn vereist of een hoog specialisatieniveau hebben op één of meer terreinen;
- hun evaluatie- en analytische vaardigheden hebben verbeterd en deze op het gebied van hun professionele activiteiten, die zijn vermeld in de aanvraag, hebben toegepast;

*Kandidaten worden beoordeeld
op basis van de bewijsstukken*

Practitioner	Fellow
inhoudsopgave	idem
CV, inclusief beschrijvingen van relevante functies die de kandidaat heeft vervuld	idem
bewijsstukken die aantonen dat de kandidaat de principes die ten grondslag liggen aan een hoge kwaliteit van toetsing begrijpt en in staat is deze te analyseren en toe te passen in de context van zijn / haar werk	een korte persoonlijke verklaring met daarin de argumenten waarom de kandidaat vindt dat hij / zij de <i>Fellow</i> status zou moeten krijgen en die het verband laat zien tussen de eigen professionele bijdragen en de criteria voor <i>Fellow</i>
persoonlijke evaluatie van de eigen ervaring op het gebied van toetsing met een korte uitleg: • waarom de materialen in de portfolio zijn gekozen; • wat de resultaten zijn van de eigen professionele werkzaamheden; • wat de bijdrage is van dat werk aan de eigen professionele ontwikkeling	bewijsstukken die de persoonlijke verklaring ondersteunen en die het volgende zouden kunnen bevatten: • onderzoeksresultaten gepubliceerd in een proefschrift op het vakgebied ; • andere publicaties op het vakgebied; • bewijsmateriaal van bijdragen aan het vakgebied in de praktijk; • overzichten van professioneel werk; • beschrijving van onderwijs, mentorschap of andere activiteiten die aan de professionele ontwikkeling van anderen hebben bijgedragen, inclusief bijdragen aan bijeenkomsten van <i>AEA-Europe</i> of van <i>IAEA</i> (indien van toepassing)
bewijsstukken van deelname aan opleidingen, advieswerk of mentorschap op het gebied van toetsing ten behoeve van zijn / haar eigen ontwikkeling zowel als die van anderen	
een persoonlijk professioneel ontwikkelingsplan	-
schriftelijke steunbetuigingen van twee personen die actief betrokken zijn bij het vakgebied (in een latere fase zullen dit waarschijnlijk <i>Practitioners</i> of <i>Fellows</i> van <i>AEA-Europe</i> zijn), seniorcollega's of werkgevers die toelichting kunnen geven betreffende de geschiktheid van de kandidaat voor toelating tot het register van <i>Practitioners</i> . De aanbevelingen moeten betrekking hebben op de inzet van de kandidaat voor zijn / haar eigen professionele ontwikkeling op het gebied van toetsing.	idem voor toelating tot het register van <i>Fellows</i> . De aanbevelingen moeten betrekking hebben op de brede professionele bijdrage van de kandidaat op het gebied van toetsing en de invloed van zijn / haar werk.

Figuur 1. Inhoud van de portfolio's bij de aanvraag voor de Practitioner of Fellow status

Practitioners bevinden zich tussen de niveaus 4 en 5 van het Europees kwalificatiestelsel

- bijgedragen hebben aan de groei van professionele kennis, door hun professionele praktijk, onderzoek of publicaties;
- bestaande vaardigheden hebben ontwikkeld en verbeterd en nieuwe vaardigheden hebben toegepast;
- zich voortdurend hebben ontwikkeld, op zowel professioneel als intellectueel gebied, waarbij zij problemen of professionele vaardigheden op toenemende innovatieve of originele wijze benaderden;
- binnen hun eigen vakgebied een belangrijke nationale of internationale bijdrage aan toetsing hebben geleverd.

Fellowship is de hoogste professionele erkenning die door AEA-Europe wordt gegeven. Het *Fellowship* toont aan dat een lid een hoog niveau van professionalisme heeft bereikt in zijn / haar persoonlijke praktijk en heeft bijgedragen aan het vakgebied als geheel. Kandidaten voor de *Fellow* status worden beoordeeld op basis van de bewijsstukken die aantonen dat zij substantiële prestaties hebben geleverd in hun professionele praktijk; een significante bijdrage hebben geleverd aan alle delen of een (gespecialiseerd) deel van het vakgebied; actief betrokken zijn bij de voortdurende professionele ontwikkeling van zichzelf en anderen; belangrijke bijdragen leveren aan opleidingen, mentorschap of het informeren van andere toet-

niveau 5	niveau 7
kennis	
Uitgebreide, gespecialiseerde, feitelijke en theoretische kennis binnen een werkveld of studie en bewustzijn van de grenzen van deze kennis.	Hooggespecialiseerde kennis waarvan een deel toonaangevend is in een werkveld of studie, als de basis voor vernieuwend denken. Kritisch bewustzijn van kenniskwesties in een werkveld en op de interface tussen verschillende werkvelden.
vaardigheden	
Een uitgebreide reeks cognitieve en praktische vaardigheden die noodzakelijk zijn voor het ontwikkelen van creatieve oplossingen voor abstracte problemen.	Gespecialiseerde probleemoplossende vaardigheden die bij onderzoek of innovatie noodzakelijk zijn om nieuwe kennis en procedures te ontwikkelen en kennis uit verschillende werkvelden te integreren.
competenties	
Uitoefenen van management en supervisie in de context van werk- of studieactiviteiten bij onvoorspelbare situaties. Beoordelen en ontwikkelen van prestaties van zichzelf en anderen.	Managen en transformeren van werk- of studiecontext die complex en onvoorspelbaar zijn en nieuwe strategische benaderingen vereisen. Verantwoordelijkheid nemen voor het bijdragen aan professionele kennis en praktijk en/of het beoordelen van de strategische prestaties van teams.

Figuur 2. Overzicht van resultaten van leren en ervaring op EQF niveaus 5 en 7

*Fellows hebben een significante
bijdrage geleverd aan het vakgebied*

singsprofessionals; lid zijn van AEA-Europe en bereid zijn te participeren in de AEA (door bijvoorbeeld bij te dragen aan een conferentie van AEA-Europe). Het niveau van de *Fellow* status zal zich naar verwachting bevinden op het EQF niveau 7 (zie figuur 2).

Resultaten

In 2007 zijn 1 *Associate*, 11 *Practitioners* en 10 *Fellows* gecertificeerd. Van de 24 aanvragen die in 2008 zijn ingediend zijn inmiddels 21 personen gecertificeerd: 1 *Associate*, 12 *Practitioners* en 8 *Fellows*. Van drie personen is nadere informatie opgevraagd en loopt het certificeringproces nog.

Literatuur

Kempers A. & Petel F., Naar een Europees kwalificatiestelsel (EQF), *EXAMENS* nr 4, 2006, 19-23.

Noot

*) Dit artikel is een Nederlandse bewerking van de Engelstalige voordracht van Chris Whetton op het NVE congres 2007; met dank aan professor dr.ir. Th.J.H.M. Eggen voor zijn vertaalwerk.

☐ Chris Whetton BSc, PGCE, MSc is Director of Assessment, Measurement and Statistics van NFER (National Foundation for Educational Research) in Engeland en president AEA-Europe. E-mail: c.whetton@nfer.ac.uk.

Gesignaleerd

Cito stopt met aanbieden van VCA-examens

Arnhem, 6 oktober 2008

Per 1 januari 2009 stopt Cito met het aanbieden van VCA-examens. Cito verzorgt al jarenlang het logistieke proces rondom deze examens. Bij de constructie en inhoud van de VCA-examens is Cito niet betrokken. Als examencentrum VCA voorziet Cito diverse vmbo-scholen en ROC's van de VCA-examens. Al geruime tijd ontvangt Cito signalen van deze scholen dat er ontevredenheid heerst over het taalniveau van de VCA-examens. Ook uit een gebruikersbijeenkomst is dit naar voren gekomen. Verzoeken van Cito aan de examenmakers om de vragen en het taalniveau te verbeteren zijn onvoldoende gehonoreerd. Daarom wil Cito niet langer met de VCA-examens geassocieerd worden.

Ook de vaarexamens van de

VAARBEBWIJS-
EN MARIFOON
EXAMENS®

staan onder toezicht van de

Examen
kamer